

# HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr  
2785-13

meddelad i Stockholm den 15 april 2014

## **KLAGANDE OCH MOTPARTER**

1. AA
2. BB

## **MOTPART OCH KLAGANDE**

Försäkringskassan  
103 51 Stockholm

## **ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Kammarrätten i Jönköpings dom den 3 april 2013 i mål nr 1823-12, se bilaga (här borttagen)

## **SAKEN**

Bostadsbidrag

---

## **HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE**

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver underinstansernas avgöranden och visar målet åter till Försäkringskassan för handläggning.

## **BAKGRUND**

BB och AA är brittiska medborgare och har vistats i Sverige sedan maj/juni 2009. De ansökte i december 2010 om bostadsbidrag. Försäkringskassan avslag deras ansökan eftersom de inte ansågs försäkrade för

Dok.Id 143986

**Postadress**  
Box 2293  
103 17 Stockholm

**Besöksadress**  
Birger Jarls torg 13

**Telefon**  
08-561 676 00

**E-post:**  
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

**Telefax**  
08-561 678 20

**Expeditionstid**  
måndag – fredag  
08:00-16:30

bosättningsbaserade förmåner. Vid omprövning den 16 juni 2011 vidhöll Försäkringskassan sitt beslut och anförde att uppehållsrätt är en förutsättning för att någon ska kunna anses som bosatt i Sverige. Enligt Försäkringskassans bedömning saknade BB och AA uppehållsrätt eftersom de inte var arbetstagare och inte heller hade tillräckliga medel för sin försörjning.

BB och AA överklagade beslutet. Förvaltningsrätten och kammarrätten gjorde inte någon annan bedömning än Försäkringskassan och avslag överklagandena.

#### **YRKANDEN M.M.**

*BB* och *AA* yrkar att de ska beviljas bostadsbidrag och anför bl.a. följande.

Vid bedömningen av om de har haft en verklig möjlighet att få anställning i Sverige har inte beaktats att *BB* senare har fått arbete. Att kräva att EU-medborgare ska ha anställning i Sverige för att beviljas bostadsbidrag utgör indirekt diskriminering enligt artikel 2 och 3 i rådets direktiv 2000/43/EG om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska tillhörighet.

*Försäkringskassan* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva underinstansernas avgöranden och visa målet åter till Försäkringskassan för förnyad prövning av rätten till bostadsbidrag. Kassan anför bl.a. följande.

Det är oklart om det finns rättsligt stöd för att, vid tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, avslå en ansökan om förmån på den grunden att uppehållsrätt saknas. I förordningen finns inga krav på laglig vistelse som en förutsättning för dess tillämpning. Om lagvalsreglerna i förordningen pekar ut svensk lagstiftning som tillämplig, så ska någon ytterligare bedömning av om sökanden uppfyller kraven enligt nationell rätt för att vara försäkrad inte göras.

Försäkringskassan har sedan införlivandet av Europaparlamentets och rådets direktiv nr 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier tagit ställning till uppehållsrätten vid bedömning av om en person omfattas av svensk socialförsäkringslagstiftning. Man har därvid sökt stöd i 5 kap. 12 § socialförsäkringsbalken, som fastställer från vilken tidpunkt en bosättningsbaserad förmån kan betalas ut till den som behöver ha uppehållstillstånd. Försäkringskassan anser inte längre att den tolkningen är möjlig. Bedömning av en persons bosättning enligt förordning 883/2004 ska göras enligt EU-rättsliga kriterier och inte utifrån socialförsäkringsbalken.

## SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

### *Rättslig reglering*

Bostadsbidrag är en bosättningsbaserad förmån (5 kap. 9 § socialförsäkringsbalken). En person anses bosatt i Sverige om han eller hon har sitt egentliga hemvist här i landet (5 kap. 2 §). Den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här under längre tid än ett år ska anses vara bosatt här i landet (5 kap. 3 §).

Bostadsbidrag till barnfamiljer kan, såvitt nu är av intresse, lämnas i form av bidrag till kostnader för bostad och särskilt bidrag för hemmavarande barn (95 kap. 2 § socialförsäkringsbalken). Sådant bidrag till kostnader för bostad lämnas endast för en bostad där den försäkrade är bosatt och folkbokförd (96 kap. 2 §). Särskilt bidrag för hemmavarande barn kan lämnas bl.a. till försäkrad som har vårdnaden om och varaktigt bor tillsammans med barn (96 kap. 3 och 4 §§). Den som efter inflyttning i Sverige anses vara bosatt i Sverige ska enligt 3 § folkbokföringslagen (1991:481) folkbokföras. Folkbokföring innebär fastställande av en persons bosättning (1 §). Enligt lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2014 (SFS 2013:380) får en utlänning som måste ha uppehållsrätt för att få vistas i Sverige folkbokföras endast om detta villkor är uppfyllt eller om det finns synnerliga skäl för att han eller hon ändå ska folkbokföras (4 §).

Enligt 3 a kap. 3 § utlänningslagen (2005:716) har en EES-medborgare uppehållsrätt bl.a. om han eller hon har kommit till Sverige för att söka arbete här och har en verklig möjlighet att få anställning eller har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige.

*Högsta förvaltningsdomstolens bedömning*

Bostadsbidrag till kostnader för bostad kan lämnas till kostnader för en bostad där den försäkrade är bosatt och folkbokförd. BB och AA hade vid tidpunkten för Försäkringskassans beslut inte uppehållsrätt i Sverige och har på den grunden vägrats bostadsbidrag.

Något krav på uppehållsrätt i Sverige uppställs varken i reglerna om bostadsbidrag eller i socialförsäkringsbalkens bestämmelser om bosättning. Bosättningsbegreppet inom socialförsäkringen har i princip samma innehåll som inom folkbokföringen (prop. 1998/99:119 s. 86 ff.). I folkbokföringslagen finns sedan den 1 januari 2014 ett krav på uppehållsrätt för folkbokföring.

BB och AA var redan vid tidpunkten för Försäkringskassans beslut den 16 juni 2011 folkbokförda i Sverige och hade bott här sedan två år tillbaka. De får därför anses var bosatta här i socialförsäkringsbalkens mening. Försäkringskassan har därför inte haft fog för att avslå ansökningen om bostadsbidrag på grund av att uppehållsrätt saknats.

Mål nr  
2785-13

Det ankommer på Försäkringskassan att pröva om övriga förutsättningar för bostadsbidrag är uppfyllda. Målet ska därför visas åter till Försäkringskassan för handläggning.

---

---

---

---

---

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Karin Almgren, Eskil Nord, Anita Saldén Enérus och Christer Silfverberg.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Emma Holm.